

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 lutego 2025 r.,

w sprawie D.K.

skazanego z art. 107 § 1 k.k.s.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 26 września 2024 r., sygn. akt II Ka 310/24

utrzymującego w mocy

wyrok Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim z 30 października 2023 r., sygn. akt II K 280/18

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[WB]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim, wyrokiem z 30 października 2023 r., sygn. akt II K 280/18 uznał D.K. winnym czynów wyczerpujących dyspozycje art. 107 k.k.s. i wymierzył oskarżonemu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 425 stawek dziennych, ustalając na podstawie art. 23 § 3 k.k.s. wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 80 zł. Wykonanie orzeczonej

wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 1 roku.

Na skutek apelacji oskarżanego, Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z 26 września 2024 r., sygn. akt II Ka 310/24, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku wniósł obrońca skazanego i zarzucił rozstrzygnięciu:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 79 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., bowiem Sąd Okręgowy w Siedlcach, pomimo istnienia przesłanki do ustanowienia obrony obligatoryjnej z uwagi na zły stan zdrowia psychicznego oskarżonego, nie uwzględnił wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu, a także pomimo istnienia tych samych przesłanek (stanowiących podstawę ustanowienia obrońcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym) do ustanowienia oskarżonemu obrońcy z urzędu już na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji (z uwagi na zły stan zdrowia oskarżonego D.K.), sąd pierwszej instancji nie uwzględnił wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu na czas trwania całości postępowania, czym uniemożliwił oskarżonemu uczestniczenie w rozprawach wraz z należytą obroną od początku postępowania sądowego;

2. rażącą obrazę prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegającą na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w apelacji dotyczących dokonanych przez sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych, w zakresie stanu zdrowia oskarżonego i możliwości jego należytej obrony, uznaniu przez sąd odwoławczy, iż oskarżony o swoim złym stanie zdrowia poinformował sąd dopiero we wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu na etapie postępowania odwoławczego podczas, gdy w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji oskarżony wskazywał na umiarkowany stopień własnej niepełnosprawności, instancji oskarżony wskazywał na umiarkowany stopień własnej niepełnosprawności, zły stan zdrowia, uniemożliwiający mu samodzielne stawianictwo w sądzie, a co za tym idzie należytą obronę.

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz utrzymanego nim w mocy wyroku sądu I instancji i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz skazanego D.K. zwrotu kosztów obrony w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest oczywiście bezzasadna, dlatego została oddalona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść oskarżonego można wnieść jedynie w razie skazania za przestępstwo na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a w sytuacji skazania na inną karę niż kara bezwzględnej pozbawienia wolności, dla możliwości wniesienia kasacji przez stronę, konieczne jest podniesienie zarzutu opartego na jednej z przesłanek wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Wobec skazania D. K. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, taka sytuacja ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Wobec powyższego Sąd Najwyższy odniesienie się jedynie do zarzutu z pkt. 1 kasacji, wobec niedopuszczalności zarzutu z pkt. 2 kasacji.

Podkreślenia wymaga, że w doktrynie i w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. zachodzą tylko wtedy, gdy zaistniały w rzeczywistości, a nie pozornie, zaś przepisy regulujące bezwzględne przyczyny odwoławcze muszą być interpretowane ściśle. Zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie może abstrahować od rzeczywistego przebiegu postępowania sądowego. Nie można pod pozorem uchybień określanych jako bezwzględne przyczyny odwoławcze wnosić nadzwyczajnej skargi, dopatrując się naruszenia prawa w oparciu o okoliczności, które nie dają podstaw do przyjęcia takiego zaistnienia (*tak: postanowienie SN z 18.04.2019 r., III KK 65/18, LEX nr 2650301*).

Autor kasacji podniósł w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzut dotyczący zmaterializowania się w postępowaniu odwoławczym bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w przepisie art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Zdaniem skarżącego, sądy obu instancji pomimo istnienia przesłanki do ustanowienia obrony

obligatoryjnej z uwagi na zły stan zdrowia psychicznego oskarżonego, nie uwzględnił wniosku oskarżonego o ustanowienie mu obrońcy z urzędu.

Odnosząc się zatem do zarzutu kasacji w pierwszej kolejności wskazać należy, że wskazując na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia powołuje się w treści kasacji na treść art. 79 § 2 k.p.k. jako podstawy wyznaczenia obrońcy z urzędu, tj. innej okoliczności utrudniającej obronę. Uznanie wystąpienia tej podstawy wyznaczenia obrońcy, pozostawione jest do uznania sądu orzekającego. Z tego względu zarzucenie sądom obu instancji niezastosowania tego przepisu jest bezpodstawne. Należy wskazać, że w toku postępowania przed sądem I i II instancji, oskarżony wskazywał na konieczność wyznaczenia mu obrońcy z urzędu z uwagi na swój stan psychiczny.

Na etapie postępowania przed sądem I instancji, sąd dopuścił dowód z opinii sądowo - psychiatrycznej, wyznaczając oskarżonemu obrońcę z urzędu. Biegli orzekli, iż oskarżony posiada zdolność do uczestniczenia w postępowaniu w charakterze oskarżonego i prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Na zlecenie sądu biegły uzupełnił swą opinię podtrzymując diagnozę, ponownie wskazując, że brak jest podstaw do uznania, że oskarżony nie mógł rozpoznać ich znaczenia i pokierować swym postępowaniem. Następnie sąd *meriti* z uwagi na treść opinii zwolnił obrońców z ich funkcji stwierdzając, że nie ma podstaw, by oskarżony nadal musiał mieć obrońcę, a decyzje te miały w pełni oparcie w treści art. 79 § 4 k.p.k. Treść i poprawność opinii oskarżony kwestionował na etapie postępowania odwoławczego, do czego w sposób wyczerpujący odniósł się sąd odwoławczy w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, o zaistnieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 2 k.p.k. można mówić jedynie wtedy, gdy sąd, przed którym toczy się postępowanie uzna, że oskarżony obrońcę musi mieć ze względu na okoliczności utrudniające obronę, a następnie prowadzi postępowanie, nie wyznaczając obrońcy z urzędu, pomimo że oskarżony sam obrońcy nie ustanowił. Dla stwierdzenia, że ta bezwzględna przyczyna odwoławcza wystąpiła, nie wystarczy wykazać, iż w realiach rozpatrywanej sprawy zachodziły przesłanki obrony obligatoryjnej, o jakiej mowa w art. 79 § 2 k.p.k. Obligatoryjność obrony powstaje bowiem dopiero w wyniku

sądowego uznania, że oskarżony musi mieć obrońcę. Decydujące znaczenie w tym zakresie ma zatem ocena organu procesowego, a nie subiektywna ocena obrońcy czy stron postępowania.

W przedmiotowej sprawie nie zaistniały przesłanki przyjęcia przez organ procesowy istnienia przesłanki obrony obligatoryjnej – w związku z czym w sprawie nie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w przepisie art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, kasację należało oddalić jako oczywiście bezzasadną, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanego

[WB]

[r.g.]